

[Grethe Philip.]

ønsker at gå videre med en eller anden form for højere uddannelse efter studentereksamen.

Ved centrene kan man vel også tænke sig at lægge helt nye institutionstyper. Som et enkelt eksempel vil jeg f. eks. nævne, at der har været tanker fremme om oprettelse af et institut for sammenlignende kulturforskning, bl. a. til støtte for vort samarbejde med u-landene. Der er næppe tvivl om, at vore forskellige udsendte til u-landene har behov for på forhånd at vide noget mere om den kultur, de skal møde, og som de skal arbejde inden for. Og omvendt ville det for alle parter være berigende, om der fandtes et institut, hvor u-landsudsendinge på besøg i Danmark kunne studere og kunne udveksle erfaringer både indbyrdes og med danske. Et sådant institut kunne formodentlig med fordel placeres netop ved et af de nye, mindre centre.

Et andet spørgsmål er, hvorledes man kommer i gang med selve opbygningen af universiteterne, når først placeringen er fastlagt. Måske burde man gøre begyndelsen med nogle forskningsinstitutter, der kunne danne en grundstamme af lærere og forskere, hvorom centret efterhånden — med de dertil knyttede biblioteker og samlinger m. v. — kunne opbygges.

Nær knyttet til spørgsmålet om en vurdering af behovet for uddannelsespladser er spørgsmålet om hele uddannelsens struktur, og jeg forstår da også, at planlægningsrådet i nærmeste fremtid vil give sig i kast med en lang række af de herhenhørende spørgsmål, herunder spørgsmålet om studietidens længde, rationaliseringen af studiet, andre studieformer, årsagerne til studenterafaldet o. s. v.

Direktør Arne Lund ridser i sin artikel „Odenses chance“ i Fyens Stiftstidende den 13. marts i år på en meget tankevækkende måde problemstillingen op og peger herunder særlig på misforholdet mellem studietidens længde og dens tilrettelæggelse og de kvalifikationskrav, der senere stilles til de færdiguddannede akademikere. Det var nok værd i den kommende debat, både her i tinget og i andre kredse, at gå lidt nærmere ind på disse problemer. Formodentlig har vi adskilligt at lære af de nye former for

uddannelser, der i de senere år er vokset op uden for vore læreanstalter.

Med disse bemærkninger kan jeg tilsige mit partis velvillige medvirken ved en åben drøftelse af lovforslaget.

Morten Lange: Det meget kortfattede og meget vidtrækkende lovforslag, vi har til behandling, bygger på to forudsætninger. Den ene er fremsat forholdsvis klart i det materiale, som følger med lovforslaget, nemlig en prognose for tilgangen af studerende. Jeg anser de tal, der er opført dér, for at være — det vil jeg da rigtignok håbe — i underkanten. De vil stadig væk placere os som et af de lande, som producerer få akademikere, når vi sammenligner med, hvad der sker i andre lande, vi normalt sammenligner os med, så jeg tror, der er større sandsynlighed for, at prognosens tal viser sig for små, end at de viser sig for store.

Den anden forudsætning, forslaget bygger på, er ikke så klart fremsat og heller ikke så klart gennemarbejdet; det er spørgsmålet om universiteternes størrelse. Jeg vil tro, at det nogenlunde ligger i luften, at man ikke ønsker kæmpeuniversiteter. At Københavns universitet med sine snart 20.000 studenter er ved at være for stort, og at de nye centre, som der er fremsat tanker om i lovforslaget, vel må få en størrelsesorden, som ligger noget under dette. Det er på disse talmæssige baggrunde, lovforslaget må ses, og som sagt, jeg tror, at de tal, vi bygger på her, er rimelige.

Det, man derefter prøver på at tage stilling til, er et spørgsmål, som ikke mindst i denne sal må volde ganske overordentlig store besværligheder. Det er jo velkendt, et klassisk eksempel, at da man lagde de første jernbaner, slog de et knæk dér, hvor folketingsmanden boede; det er vel nok noget, man har fortalt til dels som en ondskabsfuld historie om, hvorledes man arbejdede i det høje ting, men det er helt klart, at der i en sag som denne kommer landsdelsinteresser ind, som naturligvis alle sammen er sagligt underbygget, og hvor det er uhyre vanskeligt at afveje underbygningen af den ene opstilling mod underbygningen af den anden.

Ved studiet af, hvor vi bedst kan placere de nye centre, forekommer det mig, at